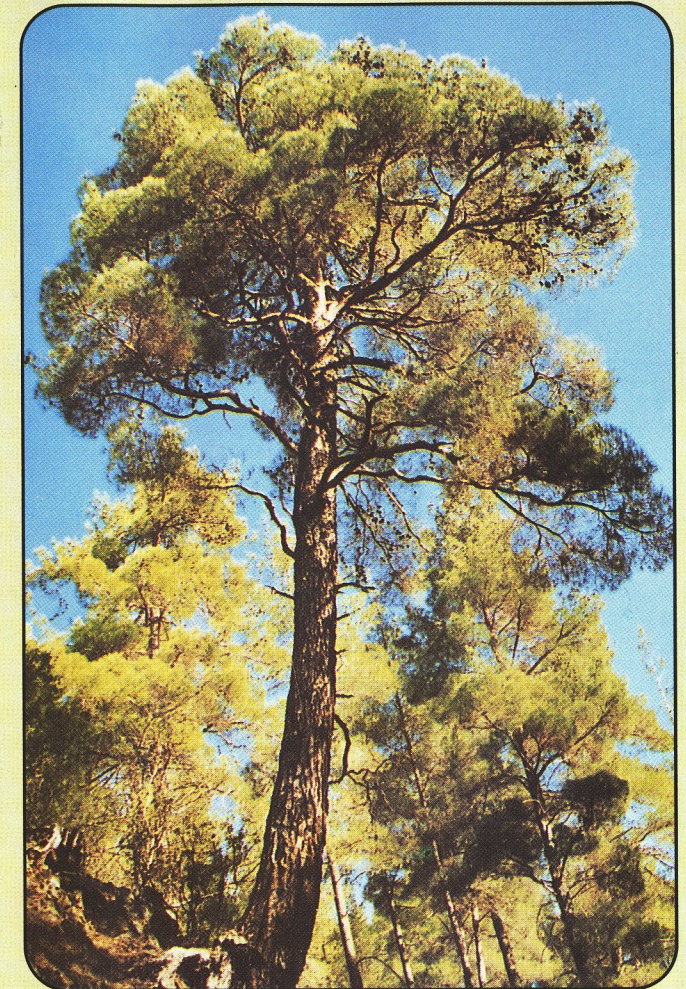

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ - 1998 Τραχεία Πεύκη (Pinus Brutia)

*“...εν Κύπρω γων ονκ έτεμνον (τα πεύκα) οι βασιλείς,
άμα μεν τηρούντες και ταμιερόμενοι, άμα δε και
δια το δυσχόμιστον είναι...”*

Θεόφρ. Π. Φντ. ιστορ. 5.8.1

Εξαπλώνεται με μεγάλη ευκολία σε γυμνές εκτάσεις, όπως σε εγκαταλελειμμένα χωράφια και αμπέλια, ενώ μετά από πυρκαγιές επανεγκαθίσταται με μεγάλη επιτυχία, όταν υπάρχουν σπόροι στο έδαφος ή παραμένουν δέντρα σπορείς στην περιοχή. Η τραχεία πεύκη θεωρείται ότι είναι είδος το οποίο επικρατεί σε φυτοκοινωνίες που δεν έχουν φτάσει ακόμα στο καταληκτικό τους στάδιο. Τα είδη που αναμένεται να επικρατήσουν στις καταληκτικές φυτοκοινωνίες του τόπου μας, είναι κατά πάσα πιθανότητα τα διάφορα είδη δρυών.

Διαχείριση

Η κρατική δασική γη ανέρχεται στα 1.618,262 τετρ. χιλ. ή 17,49% της συνολικής έκτασης του νησιού. Στην έκταση αυτή περιλαμβάνονται τα δάση της τραχείας πεύκης, της μαύρης πεύκης, του κέδρου και της πλατάνου. Υπάρχουν επίσης εκτάσεις με νεαρές αναδασώσεις (190 τετρ. χιλ.) με αειφυλλήτους σκληρόφυλλους θαμνώνες (Maquis), με φρυγανώδη βλάστηση καθώς επίσης και μικρές εκτάσεις που είναι γυμνές και ενοικιάζονται για άηλους σκοπούς.

Η έκταση των παραγωγικών κρατικών δασών της τραχείας πεύκης, σύμφωνα με την απογραφή του 1991-1992 ανήρχετο σε 43.222 εκτάρια και είχε ξυλαπόθεμα 3.055.000 m³ και ετήσια παραγωγή ξυλείας 41.320 m³ (1994).

Οι δασοκομικοί χειρισμοί των παραγωγικών δασών της τραχείας πεύκης, δεν ήταν πάντοτε οι ίδιοι. Δοκιμάστηκαν και εφαρμόστηκαν κατά καιρούς διάφοροι τύποι δασοκομικών συστημάτων, όπως είναι το επιλογικό κατ' άτομο, το επιλογικό κατά ομάδες, το αποψιλωτικό ακολουθούμενο με τεχνητή αναδάσωση (1983 - 1990) και άλλα.

Από το 1990 και μετέπειτα, εφαρμόζεται το επιλογικό κατ' άτομο. Ο κυριότερος στόχος των δασοκομικών χειρισμών του συστήματος αυτού είναι “η παραγωγή του μέγιστου δυνατού κοινωνικού οφέλους από τα δάση με την πολλαπλή χρήση τους (παραγωγή, αναψυχή, προστασία) σε αειφορική βάση, με παράλληλη διατήρηση της φυσικότητας και βελτίωση της σύνθεσης και δομής τους”.

Γ.Τ.Π. 104/1998 — 3.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ - 1998 Τραχεία Πεύκη (Pinus Brutia)

Η καθιέρωση του θεσμού της κήρυξης του “Δέντρου της Χρονιάς” σκοπό έχει να κάνει γνωστά τα δέντρα του τόπου μας, να καλλιεργήσει την αγάπη προς το πράσινο και να αναπτύξει την περιβαλλοντική συνείδηση.

Η προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος είναι καθήκον και υποχρέωση κάθε σκεπτόμενου πολίτη αυτού του τόπου.

Ας μην ξεχνούμε ποτέ, ότι αυτή τη γη δεν την κληρονομήσαμε από τους παππούδες μας αλλά ότι την έχουμε δανειστεί από τα παιδιά μας.

Εισαγωγή

Η τραχεία πεύκη, το κύριο δασοπονικό είδος των δασών μας είναι κωνοφόρο και ανήκει στην οικογένεια των πευκίδων (Pinaceae). Στην οικογένεια αυτή περιλαμβάνονται δέκα γένη, από τα οποία δύο, το πεύκο (Pinus) και το κέδρο (Cedrus), αυτοφύονται στον τόπο μας.

Το γένος των πεύκων περιλαμβάνει 93 είδη και εξαπλώνεται σε ηπειρωτικές περιοχές του βορείου ημισφαιρίου, καθώς επίσης και στη νότια και κεντρική Αμερική. Στον τόπο μας απαντούνται σε φυσική εξάπλωση μόνο δύο είδη πεύκης, η τραχεία και η μαύρη, ενώ έχει εισαχθεί και μικρός αριθμός από άλλα είδη, τα πιο γνωστά από τα οποία είναι η χαλέπειος και η κουκουναριά.

Η γεωγραφική εξάπλωση της τραχείας πεύκης αρχίζει από τη νότια Ιταλία, στα δυτικά και επεκτείνεται μέχρι τη Β Περσία και το Αφγανιστάν, στα ανατολικά. Στην Ελλάδα απαντάται στην Κρήτη, Θράκη, Χαλκιδική, Θάσο, Σαμοθράκη, Λέσβο, Χίο, Σάμο, Ικαρία και Δωδεκάνησα. Απαντάται επίσης στη Μ. Ασία, Εύξεινο Πόντο, ΒΑ Καύκασο, ΒΑ Ιράκ, Συρία και Β Λίβανο. Τα καλύτερα και πιο παραγωγικά δάση του είδους αυτού βρίσκονται στη νότια και δυτική Τουρκία και στην Κύπρο.

Ιστορικά στοιχεία

Το πεύκο υπάρχει στον τόπο μας τα τελευταία 2.500.000 χρόνια. Αυτό αποδεικνύεται από τους απολιθωμένους κώνους που βρέθηκαν σε διάφορα σημεία του νησιού. Βέβαια το αρχέγονο εκείνο πεύκο είχε σημαντικές διαφορές από το σημερινό, που είναι μια εξελικτική μορφή του.

Πριν από 10.000 περίπου χρόνια και σύμφωνα με διάφορες ιστορικές αναφορές, η

Κύπρος ήταν καλυμμένη με δασική βλάστηση και αποκαλείτο από τον Όμηρο υλδέσσα ή δασδέσσα. Εκτός από την τραχεία πεύκη, υπήρχαν και η μαύρη, το κέδρο, το κυπαρίσσι, ο πλάτανος, ο σκλήδρος και διάφορα είδη δρυών.

Περιγραφή

Το δέντρο της τραχείας πεύκης έχει ευθυτενή κορμό που συνήθως φτάνει σε ύψος 15-25 μ. Σε καλής ποιότητας εδάφη το ύψος της μπορεί να φθάσει μέχρι και τα 35-40 μ. Σε νεαρή ηλικία έχει κόμη κωνική, ενώ στα γέρικα δέντρα η κόμη γίνεται πηλατιά και μερικές φορές πεπλατυσμένη στην κορυφή.

Είναι φυτό μόνοικο, με άνθη μονογενή. Τα αρσενικά άνθη βγαίνουν σε κίτρινους ίουλους, ενώ τα θηλυκά σε κόκκινους κωνίσκους. Οι κώνοι του είναι οξύληκτοι και έχουν μορφή ωοειδή, με μήκος 8-12 εκ. και πλάτος 5-7 εκ. Όταν ωριμάσουν παίρνουν χρώμα καστανό. Οι βελόνες φύονται δύο-δύο στα βραχυκλήδια, έχουν τραχεία μορφή, είναι δύσκαμπτες και το μήκος τους είναι 13-22 εκ.

Είναι είδος λιτοδίαιτο και ευδοκιμεί σε άγονα, ξηρά και αβαθή εδάφη.

Το ξύλο της τραχείας πεύκης περιέχει μεγάλες ποσότητες ρητίνης. Περισσότερη ρητίνη υπάρχει στο εγκάρδιο που είναι πολύ ανθεκτικό σε προσβολές μυκήτων και εντόμων. Γενικά το ξύλο της πεύκης αυτής χρησιμοποιείται στη βιομηχανία κυρίως για την κατασκευή μοριοπλακών, την παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, κιβωτίων και καρβούνων. Μικρές ποσότητες χρησιμοποιούνται και στην επιπλοποιία. Παλαιότερα τα δάση της τραχείας, χρησιμοποιούνταν για την εξαγωγή ρητίνης από τους κορμούς των δέντρων.

Οικολογία

Η εξάπλωση του είδους αυτού αρχίζει από την επιφάνεια της θάλασσας και φθάνει σε υψόμετρο μέχρι τα 1.200 μ. σε πηγαίες με βόρεια έκθεση και μέχρι τα 1.400 μ. σε νότιες πηγαίες. Την συναντούμε σ' όλες τις περιοχές, εκτός από την πεδιάδα της Μεσαορίας και τις ψηλότερες κορυφές του Τροόδου.

Οι περιοχές όπου εξαπλώνεται χαρακτηρίζονται από ήπιο κλίμα με χαμηλή συχνότητα παγετών. Η ελάχιστη θερμοκρασία, σπάνια κατέρχεται κάτω από το μηδέν, ενώ η μέγιστη, μπορεί να ξεπεράσει τους 35°C. Η μέση βροχόπτωση κυμαίνεται από 400-1.000 χιλιοστά, ανάλογα με το υψόμετρο. Ευδοκιμεί σχεδόν σ' όλους τους τύπους εδαφών, εκτός από τις ελώδεις περιοχές και τα βαριά εδάφη.